
Natuurlijk, koel en comfortabel

Een onderzoek naar de potentie van biobased isolatie

**NATUUR
& MILIEU**

Laat zien dat het kán

Samenvatting

De komende decennia is een enorme hoeveelheid isolatiemateriaal nodig voor het verduurzamen van gebouwen. Conventionele isolatiematerialen, zoals glaswol en steenwol, domineren de markt. Die hebben echter een grote milieu-impact. Biobased isolatiematerialen, zoals houtvezel en stro, zijn in meeste gevallen een duurzamer alternatief maar worden nog weinig toegepast: ze vormen niet meer dan een paar procent van de omzet van isolatiebedrijven. In de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB) is vastgelegd dat in 2030 30 procent van alle na-isolatie in de bestaande woningbouw biobased moet zijn. Er moet dus nog veel gebeuren.

Wat is er nodig om het gebruik van biobased isolatiematerialen sterk te laten groeien? Dat is de centrale vraag van dit onderzoek van Natuur & Milieu in samenwerking met ASN Bank. We interviewden experts en isolatiebedrijven, analyseerden via deskresearch het online aanbod van isolatiemateriaal, en hielden een opinieonderzoek over dit onderwerp onder ruim tweeduizend woningeigenaren.

Uit het onderzoek blijkt dat biobased isolatiematerialen veel mogelijkheden bieden. Biobased materialen sluiten al aan bij een deel van de wensen van consumenten: ze dragen doorgaans bij aan een hoger wooncomfort en zijn meestal milieuvriendelijker dan conventioneel materiaal. Ook biedt de manier waarop biobased isolatiematerialen kunnen worden toegepast kansen. Zo is het inblazen van isolatiemateriaal in daken een simpele, snelle en relatief goedkope optie. Daarbij laten gesprekken met experts en isolatiebedrijven zien dat deze materialen steeds meer aangeboden worden. Waar biobased isolatie eerst een opkomend materiaal was, wordt het nu serieus genomen als een concurrerend product. Grote bedrijven bieden het vaker aan om niet achter te lopen in het aanbod in de markt. Aan de vraagkant zien we dat biobased isolatiematerialen langzaam populairder worden: uit het uitgevoerde opinieonderzoek blijkt dat 16 procent van de mensen die recent hun woning hebben geïsoleerd daar onder andere biobased materiaal voor hebben gebruikt.

Het opinieonderzoek laat verder zien dat het gesprek en advies met betrekking tot de toepassing van biobased isolatiematerialen heel veel uitmaakt. Van de respondenten met wie biobased materialen zijn besproken of aangeraden, geeft 32-45 procent aan voor biobased te hebben gekozen. Dat is vier tot vijf keer zoveel als er niet over biobased materialen is gesproken (acht procent).

Oudere woningeigenaren (60-plussers) kiezen minder vaak voor biobased isolatiematerialen dan jongere (tot 30 jaar). Dit komt overeen met het feit dat er ook minder vaak met hen over biobased materialen wordt gesproken. Terwijl hier juist de grootste isolatieopgave ligt: de meeste woningen die geïsoleerd moeten worden, zijn in het bezit van 60-plussers.

Verschillende obstakels staan verdere opschaling echter in de weg. Zo hebben veel isolatiebedrijven onvoldoende kennis over biobased materialen. Ze twijfelen over hoe goed deze materialen presteren, bijvoorbeeld als het gaat om brandveiligheid, vocht en

ongedierte. Hierdoor ervaren sommige bedrijven meer risico's rond biobased materiaal dan er in werkelijkheid zijn, waardoor ze hogere marges nemen om deze (veronderstelde) risico's af te dekken. Tegelijkertijd ontbreekt het veel isolatiebedrijven aan voldoende ervaring met het toepassen van biobased isolatiemateriaal. Dit zorgt voor een langere verwerkingstijd per woning, wat de toepassing duurder en trager maakt.

Ook aan de vraagkant speelt een probleem: biobased isolatiematerialen zijn nog onvoldoende bekend bij consumenten, waardoor zij vaak voor traditionele opties kiezen. Dat terwijl biobased isolatiematerialen juist aansluiten bij veel van de belangen van consumenten: ze bieden doorgaans een hoger wooncomfort en hebben betere milieuprestaties.

Aanbevelingen

Om de kansen van biobased isolatie te benutten en het doel van 30 procent biobased isolatie in 2030 in zicht te brengen, is er werk aan de winkel. Hierbij is het van belang dat zowel bedrijven als consumenten beter geïnformeerd worden over deze materialen. Wanneer er met woningeigenaren gesproken wordt over biobased materialen en hun voordelen, zijn deze sneller geneigd ze toe te passen. Isolatiebedrijven en aannemers spelen hierin een doorslaggevende rol: consumenten volgen doorgaans het advies dat hun gegeven wordt. Om een overtuigend verhaal te kunnen vertellen, is het belangrijk dat isolatiebedrijven zelf vertrouwen hebben in het materiaal. Om dit te bereiken kunnen voorlopers die al langer biobased materialen toepassen best practices delen over de toepassing, waardoor de installatie efficiënter wordt en de kosten dalen.

Ook is het belangrijk dat koepelorganisaties en de uitvoeringsorganisatie van de nationale aanpak biobased bouwen, een voortrekkersrol (blijven) vervullen. Dit kunnen ze doen door te blijven werken aan certificering voor brandveiligheid die bijdragen aan een sterkere marktpositie voor biobased isolatiematerialen. Verder kunnen zij een belangrijke rol vervullen door eenduidige informatie te verstrekken over de prestatievoordelen (o.a. over wooncomfort), en door informatie te delen die onderscheid mogelijk maakt tussen feiten en fabels over onder andere vocht, schimmel en ongedierte. Koepelorganisaties kunnen, samen met kennisinstellingen en overheden, onderzoek uitvoeren waar nodig.

Tot slot kunnen lokale en nationale overheidsinstanties een rol spelen in het verstevigen van de positie van biobased isolatiematerialen. Door informatievoorziening via verschillende kanalen (van energieloket tot nationale campagne) kunnen consumenten in contact komen met biobased en bewust gemaakt worden van de verschillende prestatievoordelen. Dit geldt ook voor bedrijven die het beste via informatiebijeenkomsten bereikt kunnen worden. Tot slot kunnen gemeenten ook bijdragen aan de vraag van biobased isolatie door hier prioriteit aan te geven in aanbestedingen.

Als dat lukt, kan biobased isolatie snel een belangrijke en blijvende rol krijgen in de isolatiemarkt, en komt het doel binnen bereik om in 2030 30% biobased isolatie in bestaande woningen toe te passen. Door meer biobased te isoleren zou de woningbouw niet alleen bijdrage leveren aan minder energiegebruik, maar ook aan een circulaire toekomst, en een gezondere en comfortabelere leefomgeving voor woningeigenaren.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Onderzoek	6
• Onderzoeksvragen en doelgroepen	6
• Onderzoeksopzet	6
Resultaten	7
• Biobased begint een plek te krijgen in het aanbod, maar is nog klein	7
• De grootste isolatieopgave ligt bij ouderen, zij passen nog weinig biobased toe	7
• Er wordt veel meer biobased isolatiemateriaal toegepast als erover gesproken is	9
• Belemmeringen voor biobased isolatie aan de aanbodkant	10
Conclusies	11
Aanbevelingen	12
• Aanbevelingen voor isolatiebedrijven en aannemers	12
• Aanbevelingen voor koepelorganisaties	13
• Aanbevelingen voor overheidsinstanties	13

Inleiding

Isoleren is een belangrijk onderdeel van de energietransitie in Nederland. Het draagt bij aan energiebesparing voor huishoudens en daarmee aan het halen van de klimaatdoelen. Met het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) streeft Nederland ernaar om tegen 2030 2,5 miljoen bestaande woningen na te isoleren, waarbij de nadruk ligt op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen met energielabels E, F en G.¹

Voor het isoleren van dit grote aantal woningen zijn de komende decennia heel veel materialen nodig. De materiaalkeuze heeft een aanzienlijke invloed op de bijbehorende milieu-impact. Conventionele isolatiematerialen domineren op dit moment de markt. Zij stoten tijdens de productie veel broeikasgassen uit (glas- en steenwol), of maken gebruik van fossiele grondstoffen (PUR, PIR, EPS). Hierdoor hebben zij een hoge impact op het milieu. Terwijl er een alternatief bestaat: biobased (natuurlijke) isolatiematerialen.

Biobased isolatiematerialen, gemaakt van hernieuwbare bronnen zoals houtvezel, hennep en cellulose, bieden bijna altijd een duurzamere oplossing.² Ze dragen bij aan de circulaire economie doordat ze hernieuwbaar materiaal gebruiken, of reststromen zoals zaagsel of oud papier. Dit verlaagt de vraag naar primaire, niet-hernieuwbare grondstoffen. Daarnaast worden diverse biobased materialen steeds vaker lokaal geteeld en slaan ze CO₂ op die tijdens de groei is vastgelegd. Iedere ton houtvezel isolatiemateriaal slaat bijvoorbeeld 1,1 ton CO₂ op, wat deze materialen netto CO₂-negatief maakt.³ Bovendien vereist de productie van biobased materialen minder energie dan conventionele materialen, wat bijdraagt aan een lagere uitstoot van broeikasgassen.

Het gebruik van biobased isolatiematerialen biedt niet alleen voordelen voor het milieu, maar ook voor bewoners. Dankzij hun natuurlijke, vochtregulerende eigenschappen beperken ze schimmelvorming en condensatie, en zorgen ze voor een stabiel binnenklimaat.⁴ Anders dan veel synthetische isolatiematerialen veroorzaken biobased materialen geen irritatie aan huid of luchtwegen en bevatten ze geen schadelijke chemicaliën.⁵ Ze dempen geluid, verbeteren de akoestiek en hebben uitstekende thermische eigenschappen: huizen blijven in de winter langer warm en in de zomer langer koel (hogere faseverschuiving).⁶ Met het opwarmende klimaat wordt deze natuurlijke koeling steeds belangrijker.

Ondanks de vele prestatievoordelen was in 2019 slechts 0,1 procent van de gebruikte bouwmaterialen (exclusief hout) biobased.⁷ De grootschalige toepassing van biobased isolatie komt in de praktijk nog niet goed op gang. Op nationaal niveau is hier aandacht voor met de Nationale Aanpak Biobased Bouwen (NABB). Daarin is vastgelegd dat in 2030 voor 30 procent van alle isolatie voor verduurzaming biobased materialen moeten worden gebruikt.⁸ Om dat doel te bereiken, moet de toepassing van biobased isolatiematerialen dus aanzienlijk groeien. Daarom onderzocht Natuur & Milieu de potentie van biobased isolatiematerialen. Welke kansen en welke belemmeringen zijn er voor de groei van het gebruik van biobased isolatiematerialen?

1. [Nationaal Isolatieprogramma](#)

2. [Milieucentraal](#)

3. [Groene bouw materialen](#)

4. [Isoleerbewust](#)

5. [Duurzaam bouwloket](#)

6. [Renovatie totaal](#)

7. [Nibe rapport "De potentie van biobased materialen in de bouw"](#). Deze 0,1 procent bestaat bijna uitsluitend uit isolatiemateriaal en is ten opzichte van alle bouwmaterialen.

8. Deze 30% gaat over de toepassing van biobased isolatiemateriaal in bestaande omgeving (na-isolatie). Het bevorderen van de markt van biobased isolatie draagt ook bij aan doelen voor nieuwbouwwoningen en utiliteitsbouw. Deze doelen staan omschreven in de Nationale [Aanpak Biobased Bouwen | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Onderzoek

Onderzoeksvragen en doelgroepen

Met dit onderzoek willen we inzicht krijgen in de kansen en uitdagingen die van invloed zijn op de groei van de toepassing van biobased isolatiematerialen in bestaande woningen, en in de vraag wat er nodig is om deze kansen te benutten. Hiervoor is de volgende onderzoeksvraag centraal gesteld:

“Wat is er nodig om het gebruik van biobased isolatiematerialen sterk te laten groeien?”

Dit onderzoek richt zich op de toepassing van biobased isolatie bij woningeigenaren. Het gaat dus om bestaande woningen; er is namelijk drie keer zoveel isolatiemateriaal nodig voor bestaande woningen als voor de nieuwbouwoopgave.⁹ De focus ligt specifiek op woningeigenaren en niet op huurders. Het merendeel van de woningen (60 procent) betreft koopwoningen;¹⁰ hier ligt de grootste isolatieopgave.¹¹ Tot slot ligt de nadruk op de komende drie jaar, omdat het in het kader van de warmte- en energietransitie nodig en kansrijk is om op korte termijn stappen te zetten. De drie doelgroepen die zijn benaderd voor dit onderzoek zijn: isolatie-experts, isolatiebedrijven en woningeigenaren.

Onderzoeksopzet

Om de bovenstaande onderzoeksvragen te beantwoorden, is er een achtergrondonderzoek gedaan om de huidige situatie binnen de isolatiewereld in kaart te brengen. Er zijn negen interviews gehouden met experts en isolatiebedrijven, en er is een korte analyse gedaan van het online aanbod van isolatiebedrijven. Tot slot is er door een bureau een opinieonderzoek uitgezet naar een representatieve groep woningeigenaren (N=2.141) om inzicht te krijgen in hun houding en gedrag ten aanzien van biobased isolatiematerialen.

9. Nibe rapport "De potentie van biobased materialen in de bouw"

10. CBS

11. Zie doelstelling NIP

Resultaten

Dit hoofdstuk geeft eerst inzicht in de plek van biobased isolatie in het aanbod van isolatiebedrijven en de richting waarin dit aanbod zich ontwikkelt. Daarna laat het zien waar de grootste isolatieopgave ligt en welke doelgroepen het meest essentieel zijn om te bereiken zodat biobased isolatie op grote schaal in het aanbod wordt geïntegreerd. Vervolgens wordt ingegaan op de invloed van het houden van een gesprek over isolatiematerialen op de toepassing daarvan. Tot slot worden de drie grootste belemmeringen voor de opschaling van biobased isolatie aan de aanbodkant beschreven.

Biobased begint een plek te krijgen in het aanbod, maar is nog klein

Biobased isolatiematerialen winnen terrein binnen het aanbod van isolatiematerialen, maar hebben nog een lange weg te gaan. De afgelopen jaren groeide het aanbod bij isolatiebedrijven, al blijft de schaal beperkt ten opzichte van conventionele materialen. Uit gesprekken met isolatiebedrijven en experts blijkt dat steeds meer bedrijven biobased opties toevoegen, of overwegen dit te doen. Toch laat de analyse van het online aanbod van isolatiebedrijven zien dat 45 procent van de onderzochte bedrijven deze materialen nog niet aanbiedt¹². Bij de bedrijven die al wel biobased isolatiematerialen aanbieden, maken deze vaak slechts een klein deel uit van het assortiment: dragen ze minder dan 5 procent bij aan de omzet. Het gebruik groeit dus, maar staat nog in de kinderschoenen.

Bij de bedrijven die biobased materialen aanbieden, zijn er grote verschillen in de diversiteit van het aanbod en in de toepassing ervan. Zo hebben sommige bedrijven meerdere materialen in hun aanbod en passen het op verschillende manieren toe (dak-, vloer- en soms kelderisolatie). Andere bedrijven hebben slechts één biobased materiaal in het aanbod, in slechts één toepassing. De methode die het meest wordt toegepast is het inblazen van biobased materiaal, zoals stro of cellulose (gemaakt van oud papier of karton) als dakisolatie. Dit is omdat deze methode eenvoudig is te leren en toe te passen, en het al langer bestaande inblaastechnieken gebruikt. In gesprekken met isolatiebedrijven werd aangegeven dat de mate van gemak van toepassing een doorslaggevende factor kan spelen in het wel of niet toevoegen van een isolatiemateriaal in het aanbod.

De grootste isolatieopgave ligt bij ouderen, zij passen nog weinig biobased toe

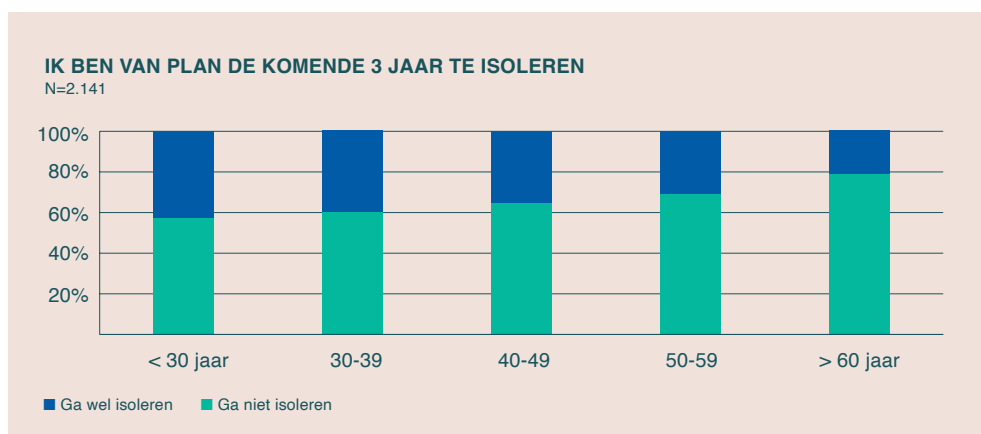
Bij wie moet er in Nederland überhaupt (biobased) geïsoleerd worden? In Nederland zijn er minstens 2,6 miljoen woningen met een energielabel C of lager.¹³ Vaak zijn dit oudere woningen die ook eigendom zijn van ouderen.¹⁴ Deze groep geeft echter het minst vaak aan van plan te zijn in de komende drie jaar te isoleren (figuur 1). Het activeren van deze doelgroep om hun woning te isoleren, is daarom een grote uitdaging.

12. Het betreft hier het online aanbod. Er bestaat de mogelijkheid dat er op aanvraag biobased materiaal beschikbaar is. Dat dit niet op de website staat aangegeven toont ook aan dat het materiaal nog een klein onderdeel is van het aanbod.

13. CLO

14. Op basis van CBS-cijfers berekend.

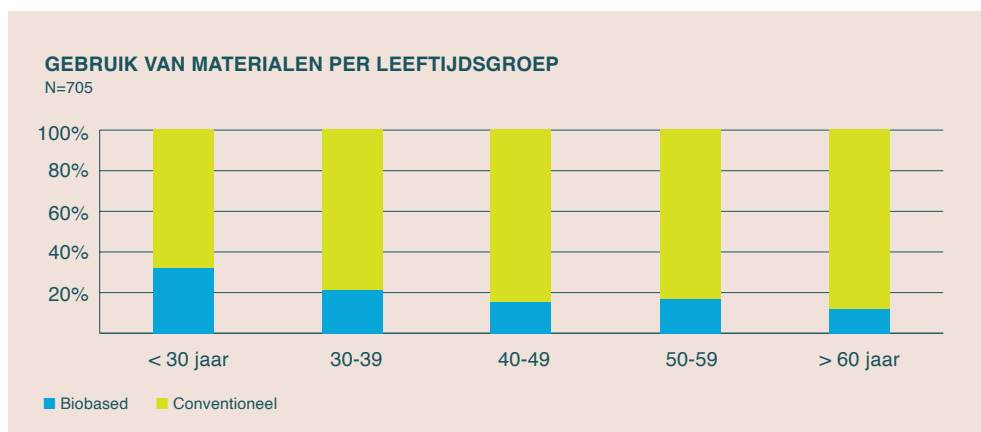
FIGUUR 1

Zestien procent van de woningeigenaren uit het opinieonderzoek die de afgelopen drie jaar hebben geïsoleerd gaf aan biobased materialen te hebben gebruikt, vaak naast conventioneel materiaal.¹⁵ De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert in 2026 een monitor uit om meer inzicht te krijgen in de toepassing van biobased materialen. Toch geeft de uitkomst van ons opinieonderzoek al een sterk signaal af dat het aandeel lijkt te groeien.

Opvallend zijn de aanzienlijke verschillen in het gebruik van isolatiemateriaal tussen leeftijdsgroepen: jongere woningeigenaren isoleren veel vaker (33 procent) met biobased materiaal dan ouderen (13 procent) (figuur 2).

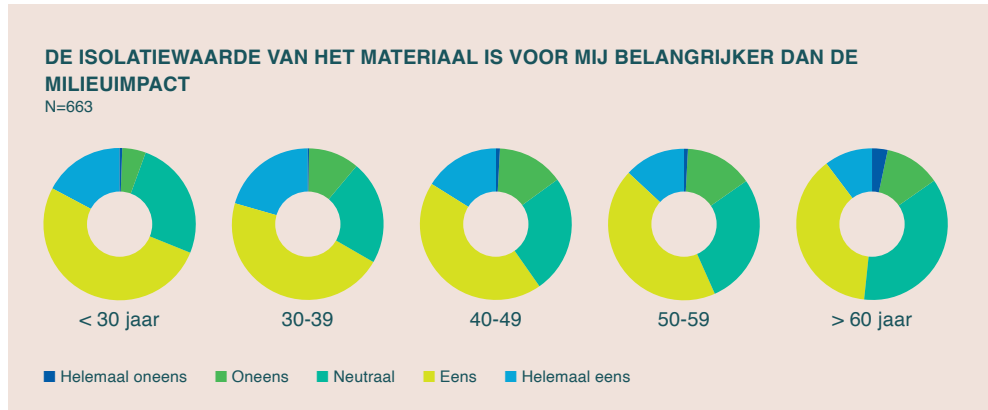
FIGUUR 2

De keuze voor isolatiematerialen wordt maar in beperkte mate beïnvloed door de milieu-impact. Slechts 13 procent van de respondenten geeft aan milieu-impact belangrijker te vinden dan de isolatiewaarde van het materiaal. Opvallend genoeg geven ouderen aan juist meer waarde te hechten aan de milieu-impact (figuur 3). Dit maakt biobased materialen, met hun betere milieuprestaties, een aantrekkelijke optie voor deze groep. Toch blijken ouderen minder voor biobased isolatie te kiezen.

15. Biobased materialen worden in 80 procent van de woningen toegepast in combinatie met conventionele materialen.

FIGUUR 3

Om te begrijpen waar de mogelijke weerstand ligt, vroegen we woningeigenaren welke voordelen hen zouden overtuigen om te kiezen voor natuurlijke isolatiematerialen in plaats van conventionele. De vaakst genoemde redenen waren: verbeteringen in wooncomfort, zoals betere luchtkwaliteit en temperatuurregulatie, de milieuvriendelijkheid, en prijskwaliteit verhouding. In het opinieonderzoek bevestigden respondenten die hebben geïsoleerd met biobased materialen, dat milieubelasting en wooncomfort de twee belangrijkste redenen waren om voor biobased isolatie te kiezen.

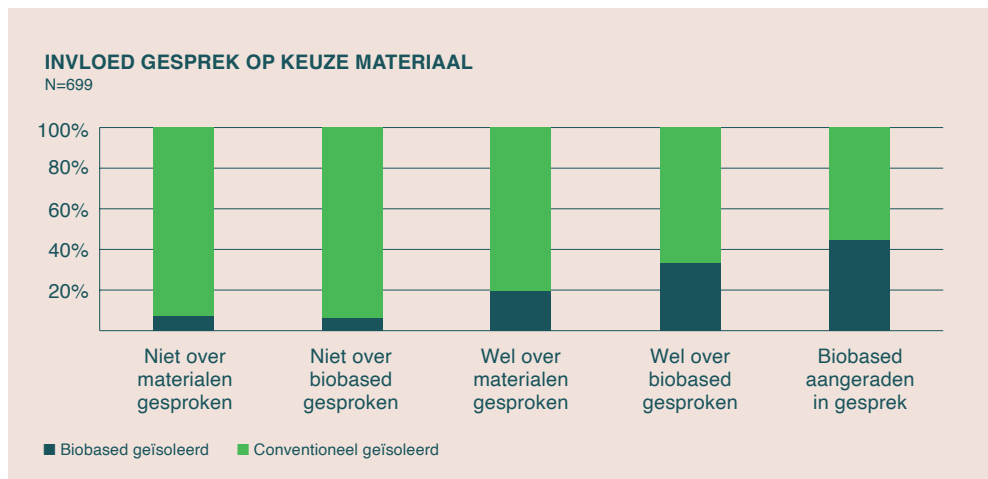
Er wordt veel meer biobased isolatiemateriaal toegepast als erover gesproken is

Biobased isolatiematerialen zijn nog weinig bekend onder consumenten. Uit het opinieonderzoek blijkt dat bijna 60 procent van de respondenten nog nooit van biobased isolatie had gehoord vóór het onderzoek. Om dit te veranderen, spelen het isolatiebedrijf of de aannemer een cruciale rol. Zo geeft ook maar liefst 60 procent van de respondenten aan van plan te zijn het advies van het isolatiebedrijf of de aannemer te volgen.

Het onderzoek laat verder zien dat als er gesproken is over de toe te passen isolatiematerialen, dit correspondeert met een hogere mate van toepassing van biobased isolatie. Bij respondenten met wie wel over materiaalkeuze is gesproken, wordt veel vaker biobased gekozen (21 procent) dan bij respondenten met wie niet over materialen is gesproken (8 procent). Wanneer biobased materialen expliciet zijn besproken of zelfs aangeraden, is de groep die hiervoor kiest nog groter (32-45 procent) (figuur 4).

Uit het onderzoek blijkt ook dat met jongeren (30+) vaker biobased materialen worden besproken (34 procent), dan met ouderen (>60 jaar: 20 procent). Het is aannemelijk dat dit deels bijdraagt aan de eerdere constatering dat jongeren vaker biobased materialen gebruiken dan ouderen (figuur 2).

FIGUUR 4

Voor consumenten is een goede prijs-kwaliteitverhouding doorslaggevend bij de keuze voor isolatiematerialen, zo blijkt uit ons onderzoek. Maar liefst 59 procent van de respondenten geeft aan dat dit de belangrijkste factor is, ongeacht het type isolatiemateriaal. Biobased zou vaker de voorkeur krijgen als de prijs vergelijkbaar zou zijn met conventionele alternatieven. Met name als de voordelen van biobased materialen worden besproken, groeit de bereidheid iets meer te betalen.

Belemmeringen voor biobased isolatie aan de aanbodkant

Om gebruik te maken van de kansen die biobased isolatie biedt, is het van belang de belemmeringen die er bestaan voor de verdere uitrol van biobased isolatiemateriaal te begrijpen. Zeker omdat blijkt dat er vraag is naar biobased materialen zolang consumenten bewust gemaakt worden van het bestaan ervan, de voordelen die het ze biedt, en als het prijsverschil niet te groot is. Uit de interviews gehouden met experts en isolatiebedrijven kwamen met name de volgende drie belemmeringen naar voren.

Allereerst is er een *gebrek aan certificering* voor biobased materialen, vooral op het gebied van brandveiligheid en milieu-impact. Omdat deze materialen relatief nieuw zijn, zijn er nog geen officiële cijfers beschikbaar voor veel toepassingen. Hierdoor maken isolatiebedrijven die biobased materialen niet of nauwelijks aanbieden, zich zorgen over risico's in verband met het geven van de verplichte 10-jarige garantie op isolatiematerialen.

Een tweede belemmering is de *hogere prijs die voor biobased isolatie gerekend wordt*. Dit heeft meerdere oorzaken. Enerzijds wordt de prijs beïnvloed door de grotere risicoperceptie van bedrijven: vaak nemen zij een hogere marge om zich financieel zekerder te stellen. Anderzijds komt de prijsstijging door de onervarenheid van bedrijven in het toepassen van biobased materialen. Het kost vaak nog meer tijd dan conventionele isolatiematerialen, wat de installatiekosten verhoogt. Daarbij genieten biobased materialen momenteel niet van dezelfde schaalvoordelen als conventionele materialen. Bij een grotere omvang van gebruik is het aannemelijk dat de prijs ook zal dalen. De prijs wordt niet zozeer gedreven door de kosten van het materiaal zelf, aangezien de gebruikte restmaterialen vaak goedkoper zijn dan conventionele isolatiematerialen.

Tot slot is de *hardnekkigheid van fabels over de toepassingsmogelijkheden* van biobased isolatiemateriaal een belangrijke belemmering. Bedrijven noemen vaak dat biobased materialen volgens verhalen gevoelig zouden zijn voor schimmel, ongedierte en vocht. Hoewel deze claims nooit wetenschappelijk zijn bewezen, is het tegendeel evenmin aangetoond volgens sommige isolatiebedrijven.¹⁶ Dit zorgt voor onzekerheid en risicoperceptie, waardoor bedrijven minder snel geneigd zijn biobased isolatie aan te bieden. Ze kiezen vaak liever voor het zekere conventionele materiaal. Als ze wel biobased materialen aanbieden, nemen ze vaak grotere marges om veronderstelde risico's te compenseren. Daarnaast zijn prestatievoordelen, zoals faseverschuiving, akoestiek en luchtkwaliteit, volgens sommige isolatiebedrijven nog onvoldoende bewezen.¹⁷ Hierdoor kunnen deze bedrijven minder goed met overtuiging deze materialen aanbieden aan consumenten. De consument is daardoor ook minder snel geneigd deze materialen toe te passen.

16. Deze fabels werden door experts en isolatiebedrijven die ervaring hebben met het toepassen van biobased isolatiemateriaal weerlegd of genuanceerd waar nodig.

17. Verschillende bronnen tonen aan dat deze prestatievoordelen wel gelden. Een korte opsomming is in de introductie van dit rapport te lezen.

Conclusies

Uit dit onderzoek blijkt dat biobased isolatiematerialen veel mogelijkheden bieden, aan zowel de vraag- als aanbodkant. Gesprekken met experts en isolatiebedrijven laten zien dat deze materialen steeds meer worden geaccepteerd. Waar biobased isolatie eerst een opkomend materiaal was, wordt het nu serieus genomen als een nieuw product. Grote bedrijven beginnen het aan te bieden om niet achter te blijven op de concurrentie. Aan de vraagkant zien we dat biobased isolatiematerialen langzaam populairder worden: zestien procent van de mensen die de afgelopen drie jaar hun woning hebben laten isoleren gaf aan een biobased materiaal te hebben gebruikt, vaak naast het gebruik van conventionele materialen.

Er zijn er nog veel kansen om biobased isolatie verder te laten groeien en bekender te maken. Zo sluiten biobased materialen al aan bij een deel van de wensen van consumenten: door hun eigenschappen dragen ze bij aan een hoger wooncomfort, ook zijn ze meestal milieuvriendelijker dan conventioneel materiaal.

In gesprek gaan met de woningeigenaar over materiaalkeuze en specifiek over biobased materialen, blijkt een belangrijke stap te zijn die impact kan hebben. Dit geldt name voor de oudere doelgroep met wie momenteel veel minder over de materiaalkeuze wordt gesproken dan met jongere woningeigenaren. Het gesprek maakt consumenten bewust van de voordelen, en draagt significant bij aan de bereidheid biobased isolatiematerialen te gebruiken.

Toch zijn er vanuit de aanbodkant nog een aantal barrières die de uitrol van biobased isolatiemateriaal bemoeilijken. Door een gebrek aan certificering twijfelen isolatiebedrijven over de prestaties van deze materialen als het gaat om brandveiligheid. Ook bestaan er hardnekkige fabels over de gevoeligheid van biobased isolatiemateriaal voor schimmels, vocht en ongedierte. Hierdoor ervaren sommige bedrijven een hoger risiconiveau en rekenen een hogere prijs, wat de groei vertraagt.

Aanbevelingen

Om de kansen van biobased isolatie te benutten, is er werk aan de winkel. Bedrijven en consumenten kunnen meer leren over deze materialen en de voordelen van biobased isolatie kunnen duidelijker worden benadrukt. Als dat lukt, kan biobased isolatie een belangrijke en blijvende rol krijgen in de isolatiemarkt. Wij doen daarom de volgende aanbevelingen om biobased volwassen te laten worden in de markt van isolatiematerialen, en het gestelde nationale doel van 30 procent biobased isolatie in 2030 in zicht te brengen.

1. Aanbevelingen voor isolatiebedrijven en aannemers

Consumenten zijn over het algemeen niet erg bezig met welk isolatiemateriaal ze wel of niet gaan kiezen, ze zijn eerder geneigd om het advies hierover te volgen. Uit dit onderzoek blijkt dat het gesprek over biobased materialen effect heeft. Isolatiebedrijven en aannemers kunnen een grote rol te spelen in het weg nemen van de barrières. Ook kunnen bedrijven in de isolatiebranche samenwerken om de marktpositie van biobased isolatie te verstevigen. We doen de volgende aanbevelingen:

- *Deel best practices en wissel kennis uit*

Een belangrijke stap in het verbeteren van de toepassing en acceptatie van biobased isolatiematerialen, is het delen van best practices door bedrijven onderling. Door ervaringen met het gebruik en de toepassing van biobased isolatiematerialen te delen, kunnen isolatiebedrijven en aannemers meer kennis opdoen wat bijdraagt aan minder ervaren risico's, efficiënter werken en daarmee lagere kosten.

Het is ook belangrijk dat isolatiebedrijven in gesprek gaan met aanbieders van isolatiematerialen, om innovatie van biobased materiaal beter te laten aansluiten bij de behoeften van de sector. Dit kan isolatiebedrijven stimuleren de overstap naar biobased materialen te maken en hun aanbod ervan te vergroten. Initiatieven zoals deelname aan vakbeurzen en het oprichten van een biobased alliantie, bieden een platform voor deze kennisuitwisseling. Hier kunnen ook hardnekkige fabels over biobased isolatiemateriaal worden besproken en opgelost.

- *Leg samen contact met producenten*

Daarnaast wordt aanbevolen dat isolatiebedrijven gezamenlijk contact leggen met producenten van isolatiematerialen. Deze samenwerking kan innovatie bevorderen. Ook kan het bijdragen aan de ontwikkeling van materialen die beter aansluiten op de wensen van de markt en de technische eisen van isolatiebedrijven. Aangezien de kosten van het aanbieden van biobased isolatie voor een groot deel worden gedreven door de isolatiewerkzaamheden en niet door het materiaal zelf, kan dit bijdragen aan lagere kosten.

- *Ga het gesprek aan met consumenten over biobased isolatie*

Tot slot is het van belang dat isolatiebedrijven het gesprek aangaan met consumenten over de verschillende materialen en de verschillende prestatievoordelen. Let hier niet alleen op isolatiewaarde, maar ook op andere eigenschappen. Bijvoorbeeld: het effect op binnenklimaat, akoestiek en luchtkwaliteit. Consumenten kiezen eerder voor biobased materialen wanneer zij goed geïnformeerd worden door het isolatiebedrijf of de aannemer.

2. Aanbevelingen voor koepelorganisaties

Veranderingen in de bouwsector komen over het algemeen langzaam op gang. Bedrijven kijken vaak naar elkaar en kiezen liever het zekere voor het onzekere. Koepelorganisaties, kennisorganisaties en de uitvoeringsorganisatie van de nationale aanpak biobased bouwen kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Daarom bevelen we het volgende aan:

- *Zet stappen richting certificering voort.*

Huidig werk op het gebied van brandveiligheid van biobased isolatiematerialen speelt een belangrijke rol in het verminderen van de risicoperceptie van biobased materialen. Het blijven zetten van stappen om te zorgen voor alle benodigde testen rond certificering, draagt bij aan een sterkere marktpositie van biobased isolatiematerialen.

- *Zorg voor eenduidige informatievoorziening*

Koepelorganisaties kunnen in samenwerking met de rijksoverheid en kennisorganisaties zorgen voor eenduidige informatievoorziening over de prestaties van biobased isolatiematerialen. Dit biedt isolatiebedrijven en consumenten duidelijkheid en uniformiteit en versterkt hun vertrouwen in deze producten.

- *Help labels de wereld uit met kennis en onderzoek*

Koepelorganisaties en kennisorganisaties kunnen gezamenlijk kennis verzamelen, delen en waar nodig nader onderzoek uitvoeren die een goed onderscheid mogelijk maakt tussen feiten en labels over biobased isolatiematerialen. Onderwerpen zoals de vatbaarheid van biobased materialen voor schimmels, vocht en ongedierte verdienen aandacht. Door betrouwbare onderzoeksresultaten te publiceren, kunnen deze organisaties bijdragen aan het wegnemen van zorgen bij zowel bedrijven als consumenten.¹⁸

3. Aanbevelingen voor overheidsinstanties

De nationale aanpak voor biobased bouwen stelt ambitieuze doelen, wat de sector duidelijke richtlijnen biedt om investeringen te doen. In het document worden verschillende actielijnen gepresenteerd die de vraag naar biobased isolatiematerialen stimuleren. Daarnaast doen wij de volgende aanbevelingen voor nationale en lokale overheden:

- *Verbeter de informatievoorziening over biobased isolatiematerialen.*

Hierbij is het belangrijk dat niet alleen de isolatiewaarde wordt belicht, maar ook andere prestatievoordelen, zoals akoestiek, gezondheid en faseverschuiving. Daarnaast is het van belang om mythes te ontkrachten. Vermeld ook de ISDE-subsidiebonus voor biobased materialen.

- *Geef in aanbestedingen prioriteit aan biobased isolatiematerialen.*

Hoewel sommige gemeenten dit al doen, biedt een bredere toepassing hiervan grote kansen voor de sector. Dit heeft een aanzienlijke impact op de businesscase van biobased isolatie. Zorg er bovendien voor dat aanbestedingen diversiteit in schaal en formaat bieden, zodat zowel grote als kleine bedrijven de kans krijgen om deel te nemen. Werk samen met woningcorporaties. Hierdoor kan biobased isoleren meer opschalen, wat zorgt voor lagere prijzen voor de particuliere markt.

18. Een voorbeeld van een dergelijke studie is uitgevoerd door de TU Delft en Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions. Deze ontkracht mythes rondom houtbouw.

- *Organiseer lokaal informatiebijeenkomsten voor bedrijven.*

Breng aannemers, isolatiebedrijven en andere relevante partijen in contact met kennisorganisaties om kennis te maken met biobased isolatiematerialen. Bedrijven hebben hiermee de kans om vragen te stellen, en om zo vertrouwen te vergroten in het gebruik van biobased materialen.

COLOFON

**Natuur & Milieu,
in samenwerking met ASN Bank
februari 2025**

Met dank aan

Takkenkamp
van de Bunt Isolatie
Isolatiespecialist Callengoed
Ik wil isolatie
Pluimers
Isoleerbewust
Holland Houtland
Building Balance
Marjet Rutten
Sandra Nap
Joost van der Waal

Vormgeving

De Hondsdagen

Tekstcorrectie

Teitler tekst

**NATUUR
& MILIEU**
Laat zien dat het kán

Contact

Natuur & Milieu
info@natuurenmilieu.nl
31 (0)30 233 13 28